

Lausunto

8.8.2024

VN/36693/2023
VN/36693/2023-MMM-54

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto Suomen kyberturvallisuusstrategiasta

Maa- ja metsätalousministeriön kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen kyberturvallisuusstrategias-
ta.

MMM yhtyy strategiassa esiin tuohoihin yleisiin näkemyksiin toimintaympäristön muutoksista. MMM korostaa varautumisen ja kriisitoiminnan kokonaisvaltaista, koordinoitua ja kaikki uhat kattavaa lähestymistapaa. Horisontaalista, kaikki relevantit politiikka-alat kattavaa kriisivarautumista tulee edistää parhaalla mahdollisella tavalla.

Kyberturvallisuudessa osana yleistä varautumista ei ole kyse vain kriisinhallinnasta ja siviilivalmiudesta, vaan laajemmasta turvallisuuskokonaisuudesta, kuten sisämarkkinoiden kriisinsietokyvystä, huoltovarmuudesta ja toimitusketjuista, hybridiuhista, **elintarvike- ja vesihuollosta, ilmasto- ja vesiresilienssistä**, henkisestä kriisinkestävyydestä, kriittisestä osaamisesta, disinformaation tunnistamisesta ja medialukutaidosta.

Viranomaisten saumaton yhteistyö on välttämättömyys myös kyberturvallisuuden turvaamisessa. Yhtä lailla on tärkeää, että yksityisen sektorin toimijat otetaan mukaan kansalliseen varautumisen vahvistamiseen ja näin kyberturvallisuuden varmistamiseen. Tässä esimerkkinä **Huoltovarmuuskeskuksen poolitoiminta on erinomainen malli yksityisen ja julkisen sektorin yhteistoiminnasta**.

Kyberstrategiassa tuodaan esille **EU-NATO-yhteistyön ja koherenssin merkitys resilienssin vahvistamiseksi, kun kehitetään ja vahvistetaan maanosan ja miksei globaaliakin kokonaisturvallisuutta**.

MMM:n vastaa ruokaturvasta ja vesihuollosta hyvin erilaisin toimin. **Elintarvike- ja vesihuollon turvaaminen on yksi NATO:n resilienssin perusvaatimuksista**.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategialuonnoksessa **MMM:n strategiseksi tehtäviksi on määritelty elintarvike- ja vesihuollon turvaaminen, tulva- ja kuivuusriskien hallinta sekä patoturvallisuuden varmistaminen. Muiden ministeriöiden kanssa MMM:lle on osavastuutettu ympäristön muutosten ja luontokadon havainnointi, ilmastomuutokseen sopeutuminen, biologiset uhat, säteilyvaaratilanteet, ulkomaan kaupan sujuvuuden turvaaminen ja avaruuspalvelut**.

Kriittinen infrastruktuuri, yhteiskunnan elintärkeät toiminnot, julkiset palvelut sekä huoltovarmuus kriittiset toimijat, joihin vesihuolto ja patoturvallisuus kuuluvat, on nostettu kattavasti esiin strategian pilarissa II (varautuminen).

Strategiassa viitataan kyberturvallisuuden suorituskykyindikaattoreiden määrittelyssä hyödynnettävän muun muassa Huoltovarmuuskeskuksen toimialojen kyberkypsyysmittareita. Huoltovarmuusorganisaation teettämän eri toimialojen kyberkypsyiden selvityksen (2022) mukaan vesihuoltotoimialan kokonaiskypsyys jää vajaaksi hyvästä perustasosta ja vesihuollon keskeinen rooli yhteiskunnan toimivuudessa vaatii siten lisää investointeja myös kyberturvallisuuteen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

Kyberturvallisuuskeskuksen kehittämästä Kybermittarista on räätälöity ja testattu vesihuoltosektorin hank-keena vesihuoltolaitoksille sopiva versio, jonka käyttöön vesihuoltolaitoksia kannustetaan ja joka on todettu toimivaksi vaikkakin asiantuntija-apua vaativaksi.

Vesihuollossa kyberkypsyys nostamisen haasteena on riittävien henkilöstö- ja osaamisresurssien varmistaminen etenkin pienillä vesihuoltolaitoksilla, joita Suomessa on paljon. Laitoskoon kasvattaminen, mihin kansallisella vesihuoltouudistuksellakin pyritään, lisää käytettävissä olevaa osaamista ja toimintavarmuutta. Kyberosaamista pyritään vahvistamaan myös vesihuollon valvonnassa valtionhallinnossa ELY-keskuksessa, minne on juuri tulossa NIS2-direktiivin toimenpanon myötä uusi kyberturvallisuuden valvontatehtävä. **Kyberturvallisuusstrategiassa on kiinnitetty kiitettävästi huomiota osaamisen kehittämiseen ja riittävien resurssien varmistamiseen.**

Vesihuollon ja vesitalouden tieto- ja ohjausjärjestelmien kyber- ja tietoturvallisuus on varmistettava nykyistä vahvemmaksi. Paikkatietojen ja rakenteiden teknisten tietojen salassapitotarve on arvioitava uudelleen muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Aiemmin julkisia tietoja voi olla tarve salata kriittisen vesi-infrastruktuurin kuten vedenottamoiden tai patojen turvallisuusjärjestelmien osina. Tähän saadaan tukea käynnistyvästä paikkatietojen kansallisen riskiarvion työryhmän jatkotyöstä. Vesihuoltosektorilla on aloitettu jo kyberturvallisuusharjoitusten järjestäminen, minkä tärkeyttä kyberturvallisuusstrategia alleviivaa strategisissa kehittämissuunnitelmissa.

Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin toiminnan turvaamisen nostaminen näkyviin strategiisiin kehittämissuunnitelmiin voisi olla paikallaan. Nyt on mainittu vain ”*Ylläpidetään ja parannetaan luottamusta turvallisilla ja toimintavarmilla julkisilla palveluilla.*” Kriittisessä infrassa kyse on kuitenkin luottamuksen ylläpidon sijaan ensisijaisesti toiminnan varmistamisesta kaikissa olosuhteissa ja kyse ei läheskään aina ole julkisesta palvelusta, joten tämän kohdan alle kriittinen infra ei sovi.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Maatalousneuvos

Kirsi Heinonen

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi Mikko Soikkeli
Harri Martikainen
Rauli Paananen

VN/36693/2023-MMM-54

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: